

دستگاه‌های موسیقی ایران
حسین علیزاده

(۰۲)

دستگاه‌های موسیقی ایران حسین علیزاده

چاپ اول: ۱۴۰۳
تعداد: ۱۵۰۰ جلد
چاپ و صحافی: سکو پلتفرم
پخش: نشر و پخش جوان
ناشر: انتشارات اندیشه‌ی کارمان
info@kaarmaan.pub
تهران، پاسداران، کوهستان دوم، پلاک ۶
۰۲۱۷۴۵۳۹۰۰۰
www.kaarmaan.pub

دارای مجوز انتشار ۸۲۴۲۷۰-۵۸۸۱۵-۹ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شماری ثبت ۹۵۳۳۹۸۷ از کتابخانه‌ی ملی ایران
شایم: ۵-۷-۹۰۱۴۷۰۰-۹۷۹

کلیه‌ی حقوق معنوی و مادی این اثر برای مؤلف و انتشارات اندیشه‌ی کارمان محفوظ است و استفاده از تمام یا بخشی از اثر به هر شکل و قالب منوط به کسب اجازه‌ی رسمی از ایشان است.

**انتشارات
کارمان**

خوانندگان و نوازندگان:
(به ترتیب سن)

حسین علیزاده (تار، سه‌تار)، بهروز همتی (تار)
علی بوستان (سه‌تار)، عماد حنیفه (تار)، محمد ذوالنوری (تار)
سیامک جهانگیری (نی)، سیاوش برهانی (تار)، رضا پرویززاده (کمانچه)
رادمان توکلی (تار)، فرهاد زالی (نی)، حمید قنبری (تمبک و سازهای کوبه‌ای)
پریچهر خواجه (قانون)، بهزاد میرزائی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)
مریم ملا (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، نیما نادری (تار)، آزاده امیری (تار)
زمان خیری (نی)، مجتبی عسگری (آواز)، بهاره فیاضی (تار)
پوریا اخوآص (آواز، قیچک آلتو)، میثاق مهرپور (عود)، مهدی امامی (آواز)
پویان گرامی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، محدثه گلچین عارفی (تمبک)
محمد انشائی (کمانچه، قیچک بم)، وحید تاج (آواز)، تهمینه شهنساری (سه‌تار)
هوشمند عبادی (نی)، صبا علیزاده (کمانچه)، نسترن هاشمی (سنتور)
سحر ابراهیم (قانون)، امیر اثنی‌عشری (آواز)، اشکان کمانگری (آواز)
محمد عشقی (سنتور)، پارسا حسن‌دخت (آواز)
نازنین پدرثانی (تمبک و سازهای کوبه‌ای)، پریسا پولادیان (تار، ریاب، بم‌تار)
المیرا مردانه (کمانچه)، نازنین غنی‌زاده (کمانچه)
ستاره احمدی (سه‌تار)، سعید جهانی (کمانچه، کمانچه آلتو)
رامتین نظری‌جو (سنتور، سنتور بم)، نیما فردآزاد (سه‌تار، شورانگیز)

مؤلف و آهنگساز: حسین علیزاده
سراینده‌ی اشعار و مشاور ادبی: سیروس جمالی
نث نگار رایانه‌ای، بازنگری نوشتاری و اجرایی: پریسا پولادیان
خوشنویس: محمد انشائی

ترجمه‌ی انگلیسی: عبدالمحمد موحد
ویراستار انگلیسی: استیون بلام
ویراستار فارسی: محمد شریفی
سرپرست و ناظر ادبی کارمان: سحر سخائی

طراحی گرافیک: استودیوکارگاه
مدیر طراحی: پیمان پورحسین
طراح: ساناز سلطانی
دستیار طراح: فریناز عالم
اسکن: کارگاه تصویر تهران (نیما علیزاده)

مدیریت و برنامه‌ریزی گروه‌های موسیقی و نظارت کیفی ضبط:
علی بوستان

مدیر صدابرداری و میکس و مسترینگ: حامی حقیقی
استودیو ضبط: شهر صدای پارسیان (با مدیریت آیدا الفت)

مستندنگار: وحید حسینی همدان
تصویربردار: آبان فاضل، وحید حسینی همدان
عکاس: سینا شیر

تدوین: محدثه گلچین عارفی
تولید محتوای تصویری بخش تبلیغات:
سیاوش حسین‌زاده، امیرحسین ادریسی

برنامه‌ریز: گروه مشاوره‌ی کسب و کار اتود
مشاور برنامه‌ریزی: محمد مهمانچی
مشاور حقوقی و امور قراردادها: علیرضا شجاع
سید محمدحسن خلخالی

مدیر طرح فاز اول: آذین نفرحقیقی
مدیر طرح فاز دوم: هاله هاشمی

با سپاس از:

علی افشار، آریا اشراقی، امیر تقوی، بابک خضرائی
آزاده رحیمی، علی شکرریز، مهرک علی صابونچی، مریم صفرزاده
محمد فاضلی، رضا فرهادی (استودیو کرگدن)، زهرا فرهنگ‌نیا
نیوشا مزیدآبادی، مانوش منوچهری، فریده ناصری، رامتین ناهید

Publisher's Preface [Kaarmaan House]	(07•06)	مقدمه‌ی ناشر [خانه‌ی کار و دیدار کارمان]
Notes on the poems [Sirous Jamali]	(10•08)	سخنی پیرامون اشعار [سیروس جمالی]
Introduction [Hossein Alizadeh]	(15•12)	مقدمه‌ی مؤلف [حسین علیزاده]
Transliteration and Transcription Guide	(18)	راهنمای آوانگاری
Translator's Note [Abdolmohammd Movahhed]	(19)	یادداشت مترجم [عبدالمحمد موحد]
Signs	(20)	علائم و نشانه‌ها
Poems	(24)	اشعار
Pīšdarāmad	(28)	پیش‌درآمد
Darāmad	(32)	درآمد
Čahārmezrāb	(36)	چهار مضرب
Jāmedarān	(40)	جامه‌دران
Zarbi-ye Jāmedarān	(42)	ضربی جامه‌دران
Bastenegār	(44)	بسته‌نگار
Owj	(46)	اوج
Kerešme-ye Ruholarvāh	(48)	کرشمه‌ی روح‌الارواح
Masnavī	(50)	مثنوی
Tasnīf-e "Bedrud"	(56)	تصنیف «بدرود»
Reng	(60)	رنگ

- آهنگ‌ها و نواهای این مجموعه برای ساز خاصی نغمه‌نگاری نشده‌اند، و همه‌ی سازها بنا بر ضرورت‌های تکنیکی خود می‌توانند مضراب، آرشه یا نفس‌گذاری خاص ساز خود را داشته باشند. همچنین تحریرها و تزئینات به خصوص در انتهای جملات نیز می‌توانند با اعمال سلیقه‌ی شخصی هر نوازنده یا خواننده اجرا بشوند.
- هر گوشه‌ای که با شعر تلفیق شده، جواب آن نیز برای ساز ساخته و پرداخته شده است. در همراهی ساز با آواز نوازنده می‌تواند با سلیقه و خلاقیت شخصی خود آواز را همراهی نماید، اما جواب‌های نگاشته شده بعد از جملات آوازی، می‌بایست کاملاً منطبق بر نت‌نگاری‌ها اجرا بشوند.
- تمامی تحریرها در هر گوشه‌ی آوازی با آوانگاری $\bar{a}$ در زیر نت‌نگاری‌ها مشخص شده‌اند، جزییات ادوات هر تحریر به انتخاب و سلیقه‌ی خواننده خواهد بود.

در اینجا ذکر این نکته ضروری است که در این کتاب خط اتصال برای دو کاربرد مورد استفاده قرار گرفته است:

- در حالت اول: در زیر کلیه‌ی نت‌های یک تحریر قرار گرفته است که می‌بایست با یک نفس اجرا شوند؛

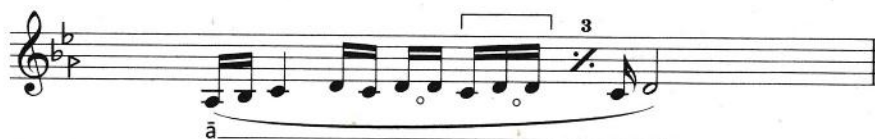

و در حالت دوم: در زیر کلیه‌ی نت‌هایی قرار گرفته است که در برگیرنده‌ی تنها یک سیلاب از یک کلمه باشد؛

- اکتاوهای نوشته شده در کتاب می‌توانند بسته به وسعت صوتی صدای هر خواننده یا امکانات زیبایی‌شناسانه‌ی هر ساز متفاوت از نت اجرا بشوند.

- در نت‌نگاری‌ها بخش‌هایی از یک تحریر که دارای تکرار هستند، با عدد مشخصی نگاشته شده‌اند، اما تعداد این تکرارها قطعی و ثابت نیستند، و می‌تواند بسته به نسبت کشش‌ها و سرعت اجرای هر نوازنده یا خواننده متفاوت اجرا بشوند؛

- قطعاتی که دارای وزن مشخص هستند اما با میزان‌نما نوشته نشده‌اند نیز می‌توانند به صورت آزاد و با حس شخصی اجرا بشوند.

- The tunes and songs included here have not been composed for a particular instrument. All instruments can keep their peculiar ways of handling mallets (*mezrābs*), bows, or breathing, depending on their technical requirements. Moreover, *tahrīrs* (melisma) and decorative notes, especially at the end of sentences, can be performed based on the singer's or instrumentalist's taste.
- Each *guše* coming with lyrics contains its instrumental response (*javāb*), as well. When the instrumental piece accompanies the vocal one, the instrumentalist can accompany the vocal piece by drawing on their creativity and taste, but the responses coming after the vocal sentences should thoroughly follow the notations.
- In each vocal *guše*, all *tahrīrs* are indicated with an "ā" under the relevant notes. Singers are free to choose their own sounds or words to perform them.

- Slurs have been used for two purposes in this book:

- 1• A slur under all notes of a *tahrīr* indicates that they should be performed in a single breath.

- 2• A slur under some notes indicates that they comprise only one syllable in a word.

- The octaves written in the book can be changed based on the singer's vocal range or the aesthetic capabilities of the instrument.
- The number of repetitions for those parts of the *tahrīrs* that should be repeated is given in each case, but these numbers can be changed depending on the durations of the notes and the instrumentalist's or vocalist's speed of performance.

- نت‌های کوچک به همراه خط اتصال:
اشاره به نت بالا (زیر) و پایین (بم)
- Small notes with a slur:
touching a higher or lower tone

- شیوهی نگارش
• Notation

- شیوهی اجرا
• Method of performance

- تکیه
• Tekye

- تکیه با علامت عرضی
• Tekye with an accidental

- تک پڑواک به پایین
• Lower mordent

- تک پڑواک به بالا
• Upper mordent

- تک پڑواک با علامت عرضی
• Mordent with an accidental

• شیوهی نگارش
• Notation

• شیوهی اجرا
• Method of performance

• پژواک
• Multiple mordent

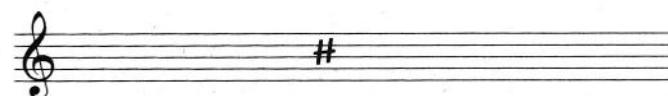
• پژواک با علامت عرضی
• Multiple mordent with an accidental

• تریل ربع پرده‌ای
• Quarter-tone trill

• خراش
• Arpeggio

• بیش‌سُری: این علامت نشان‌دهنده‌ی سری با فرکانس بیشتر است.
• *Biš Sorī*: Indicates a tone with a slightly higher frequency than that of a *sorī* tone. A *sorī* sign raises a whole note by a quarter tone.

